

Беляєва Л. А.

к.е.н., доцент,

ДВНЗ «Університет банківської справи»,

м. Харків, Україна; e-mail: belyaeva.l.a@gmail.com

Пеняк Ю. С.

к.е.н., доцент,

ДВНЗ «Університет банківської справи»,

м. Харків, Україна; e-mail: yuliya-sergeevna@ukr.net

Ментей О. С.

к.е.н., доцент,

ХНАУ ім. В.В. Докучаєва, м. Харків, Україна;

e-mail: oleg-mentey@mail.ru

АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЧИМИ ЗАПАСАМИ

Анотація. Розглянуто проблеми на шляху діяльності виробничого підприємства під час управління запасами та їх аналіз. Вивчено особливості ефективного використання запасів у сучасних умовах. На підставі наукових досліджень учених та практиків виділено показники, які необхідно обчислювати та аналізувати для покращення фінансового стану підприємства. Здійснено аналіз з метою управління запасами за даними конкретного виробничого підприємства

Ключові слова: запаси, аналіз, забезпечення, ефективність, управління, нормування, використання.

Формул: 4, рис.: 3, табл.: 3, бібл.: 10

Belyayeva L. A.

dotsent, k.e.n., dotsent

University of banking, Khar'kov, Ukraine;

e-mail: belyaeva.l.a@gmail.com

Penyak Y. S.

dotsent, k.e.n., dotsent,

University of banking, Khar'kov, Ukraine;

e-mail: yuliya-sergeevna@ukr.net

Mentey O. S.

k.e.n., dotsentdotsent,

KNAU named after V.V. Dokuchayeva, Khar'kov, Ukraine;

e-mail: oleg-mentey@mail.ru

ANALYTICAL SUPPORT OF THE INVENTORY MANAGEMENT SYSTEM

Abstract. Inventory management is a complex process whose tasks are subordinated to ensuring uninterrupted production while minimizing maintenance costs. It is obvious that increasing the efficiency of the use of material resources is very relevant; therefore, there is a need to improve the methodology of inventory analysis and their correct organization in order to improve their management in business process.

There were considered production enterprise problems in the management process of stocks and their analysis. The features of efficient use of stocks in modern conditions are studied. Based on scientists and practitioners scientific researches, it were set indicators that need to be calculated to improve the financial condition of the enterprise. It were considered modern methods of inventory management and the algorithm of stock structure management is proposed. There were carried out the analysis of the optimal volumes of supplies of the stocks of the definite production enterprise.

Keywords: stocks, analysis, provision, efficiency, management, valuation, use.

GEL classification: G31, M41

Formulas: 4; fig.: 3, tabl.: 3, bibl.: 10

Беляева Л. А.

доцент, к.э.н., ГВУЗ «Университет банковского дела»,
г. Харьков, Украина;
e-mail: belyaeva.l.a@gmail.com

Пеняк Ю. С.

доцент, к.э.н., ГВУЗ «Университет банковского дела»,
г. Харьков, Украина;
e-mail: yuliya-sergeevna@ukr.net

Ментей О. С.

доцент, к.э.н., ХНАУ им. В.В. Докучаева,
г. Харьков, Украина;
e-mail: oleg-mentey@mail.ru

АНАЛИТИЧЕСКОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ СИСТЕМЫ УПРАВЛЕНИЯ ПРОИЗВОДСТВЕННЫХ ЗАПАСОВ

Аннотация. Рассмотрены проблемы на пути деятельности производственного предприятия при управлении запасами и их анализ. Изучены особенности эффективного использования запасов в современных условиях. На основании научных исследований ученых и практиков выделены показатели, которые необходимо рассчитывать и анализировать для улучшения финансового состояния предприятия. Осуществлен анализ с целью управления запасами конкретного производственного предприятия.

Ключевые слова: запасы, анализ, обеспечение, эффективность, управление, нормирование, использование.

Формул: 4, рис.: 3, табл.: 3, библи.: 10

Вступ. В Україні особливо гостро в умовах економічної кризи, наявності застарілих технологій, які є матеріало- і енергомісткими, важливу роль відіграє управління запасами на виробничих підприємствах, яке не може бути ефективним без правильного і якісного аналізу.

На сьогодні досить актуальним є питання про економію й раціональне використання матеріальних ресурсів тому, як запаси у структурі собівартості продукції становлять більше ніж 80% і навіть незначне їх скорочення при виробництві кожної одиниці продукції в цілому по підприємству дає значний ефект. В сучасних умовах, актуальність підвищення ефективності використання матеріальних ресурсів є очевидним і виникає потреба удосконалення методики аналізу запасів та правильної їх організації для покращення управління ними під час ведення бізнесу.

Аналіз досліджень та постановка завдання. Метою дослідження є визначення, уточнення та обґрунтування методичних положень, розробка практичних рекомендацій щодо удосконалення аналітичного забезпечення системи управління запасами з метою їх ефективного використання на підприємствах виробничої сфери.

Вагомий вклад у розвиток і розв'язання даної проблеми внесли такі відомі українські вчені, як П.Т.Саблук, В.Г.Андрійчук, М.Я.Дем'яненко, В.В.Ковалев, П.А.Стецюк, І.А. Бланк, В.В.Ковальов та інші. Управління запасами – складний процес, завдання якого підпорядковані забезпеченню безперебійного виробництва при мінімізації витрат на обслуговування запасів. Важливою складовою в управлінні запасами є їх аналіз за різними напрямками, який поряд з обліком і контролем сприяє прийняттю найбільш ефективних управлінських рішень.

Поряд з традиційними методами аналізу, які себе виправдали протягом тривалого часу, практиками і науковцями удосконалюються та розробляються більш сучасні методи, використання яких обумовлюється наявністю комп'ютерних програм, автоматизації обробки облікової інформації (табл. 1).

Сучасні методи управління запасами

Методи	Сутність методів
1	2
Нормування	<p>Коефіцієнтний метод нормування передбачає розрахунок нового нормативу шляхом внесення змін в старий норматив з урахуванням умов постачання, виробництва та реалізації, тобто цей підхід можливо використовувати на підприємствах, які вже мають розрахунки нормативів оборотних активів, які необхідно тільки скорегувати.</p> <p>Аналітичний метод нормування може застосовуватись для нормування запасів на тих підприємствах, які в плановому періоді не передбачають змін в умовах господарської діяльності підприємства. В цих умовах розрахунок нормативу запасів здійснюють укрупнено з врахуванням розмірів нормованих запасів у попередньому періоді і темпів зростання виробництва.</p> <p>Метод прямого розрахунку – це метод, за яким загальна сума нормативу запасів визначається шляхом додавання величини авансування оборотних коштів в кожен зі структурних елементів запасів. Відповідно до методу прямого розрахунку норматив для оборотних активів розраховується, виходячи з тривалості операційного циклу. Такий метод нормування використовується, коли можливо розрахувати тривалість операційного циклу, так, метод прямого розрахунку непридатний при виході на нові ринки збуту.</p> <p>Розрахунок нормативу на підставі статистичних даних виконується з використанням показника середнього періоду оборотності попередніх періодів (місяць, квартал, рік). Застосування такого підходу до нормування можливе за наявності статистичних даних за потрібні періоди [1, с. 189].</p>
ABC-аналіз	<p>Суть ABC-аналізу полягає в поділі всіх ТМЦ на три категорії, враховуючи їх обсяг, вартість, частоту витрачання, а також негативні наслідки їх нестачі.</p> <p>Найдорожчі види запасів з довгим циклом замовлення, нестача яких призводить до суттєвих негативних наслідків, включаються у категорію «А» і вимагають щотижневого контролю. Менш значущі у формуванні результатів фінансово діяльності суб'єкта господарювання і забезпеченні безперебійного виробництва ТМЦ включається до категорії «В». Всі інші ТМЦ низької вартості, які не суттєво впливають на фінансові результати господарської діяльності, відносять до категорії «С». Контроль за такими запасами здійснюється раз на квартал. Ідея ABC-аналізу полягає в зосередженні уваги на дорогих і нечисленних товарах, не розпорошуючи ресурси на тривіальну більшість [2, с. 57; 3, с. 108].</p>
XYZ-аналіз	<p>Дозволяє класифікувати ресурси підприємства залежно від характеру споживання запасів і точності прогнозу у їх потребі. Запаси, що характеризуються стабільним обсягом споживання та високою точністю прогнозування, значення коефіцієнту варіації яких не більше 10 %, відносяться до категорії X. Запаси, що характеризуються середнім рівнем їх прогнозування та відомими тенденціями визначення їх потреби, значення коефіцієнту варіації яких від 10 % до 25 %, складають категорію Y. До категорії Z включаються запаси, споживання яких відбувається несистематично, відсутні будь-які тенденції, внаслідок чого дуже важко прогнозувати такі запаси, а значення коефіцієнту варіації перевищує 25 %. [2, с. 56–64].</p>
FMR-аналіз (Fastest Medium Rare – швидко, середньо, повільно)	<p>Аналіз товарного асортименту за критерієм затребуваності або частотою звернень для збільшення швидкості відвантаження товарно-матеріальних цінностей. Найчастіше FMR-аналіз використовують для визначення віддаленості від зон комплектації. Поділяють товар на три категорії: F – найчастіше запитувані товари; M – середньо запитувані товари; R – рідко запитувані товари. Групи найчастіше визначають із використанням Закону Парето, однак, процентне співвідношення можна змінювати, підбираючи самостійно [4, с.121–127].</p>

<i>Продовження таблиці 1</i>	
<i>VEN-аналіз (Vital Essential Non-essential)</i>	Класифікація запасів за критерієм «необхідності» у процесі виробництва, тобто проведення аналізу за якісними, а не за кількісними характеристиками. <i>VEN-аналіз</i> дозволяє виділити критичні позиції запасів (категорія <i>V</i>), помірно критичні позиції запасів (категорія <i>E</i>) та не критичні позиції запасів (категорія <i>N</i>).
<i>Economic Order Quantity, EOQ</i> (модель Уілсона, класична модель управління запасами)	Модель економічного розміру замовлення, яка може використовуватись для оптимізації і готової продукції і виробничих запасів, набула найбільшого поширення [5, с. 116–128]. Розрахунковий механізм цієї моделі базується на мінімізації витрат по розміщенню замовлення і витрат на зберігання товарів. Із зростанням середнього розміру партії замовлення запасів знижуються витрати по розміщенню замовлення, але зростають витрати по їх зберігання, так, модель економічно обґрунтованого розміру замовлення дозволяє максимально оптимізувати пропорції між цими витратами, щоб їх сукупна сума була мінімальною.

Джерело: узагальнено авторами на підставі [1-5].

Проте існує низка теоретичних і практичних проблем, які все ще залишаються не вирішеними на рівні окремих суб'єктів господарювання. До них треба віднести формування алгоритму планування потреби у фінансових ресурсах залежно від особливостей фінансово-господарської діяльності.

Результати дослідження. В умовах нестабільної економічної та політичної ситуації в Україні всі бізнес структури зацікавлені у стабільному і ритмічному функціонуванні. Але на жаль значна кількість підприємств вимушена працювати в межах отриманих замовлень і з невизначеною перспективою роботи в подальшому. Агропромисловий комплекс України можна віднести до тих рідких галузей, результати виробництва яких користуються попитом як в Україні так і за її межами, і експорт аграрної продукції та продовольства є сьогодні одним з основних шляхів надходження валюти в Україну. Тому, проведення аналізу є доцільним здійснити на стабільно працюючому виробничому підприємстві: Державне підприємство «Дослідне господарство «Кутузівка» Інституту сільського господарства Північного Сходу Національної академії аграрних наук України» Харківського району Харківської області (далі ДП «ДГ «Кутузівка»).

Важливим чинником розвитку та інтенсифікації виробництва є стабільна забезпеченість підприємства матеріальними ресурсами та їх раціональне використання, тому в першу чергу належить вивчити зміни в складі і структурі активів підприємства і дати їм оцінку (табл. 2).

Таблиця 2

Склад і структура активів ДП «ДГ «Кутузівка»

Засоби підприємства	2014 р.		2015 р.		2016 р.	
	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %
Необоротні активи	25281,0	43,4	24355,0	41,1	27668,0	44,8
Оборотні активи, у тому числі	32922,0	56,6	34907,0	58,9	34064,0	55,2
сфера виробництва – у тому числі:	16179,0	27,8	16314,0	27,5	15274,0	24,7
виробничі запаси	3766,0	6,5	5003,0	8,4	5222,0	8,5
поточні біологічні активи	5128,0	8,8	6372,0	10,8	5404,0	8,8
незавершене виробництво	7285,0	12,5	4939,0	8,3	4648,0	7,5
витрати майбутніх періодів	-	-	-	-	-	-
сфера обігу – у тому числі:	16743,0	28,8	18593,0	31,4	18790,0	30,4
готова продукція, товари	11277,0	19,4	14909,0	25,2	11070,0	17,9
гроші та їх еквіваленти	1589,0	2,7	1012,0	1,7	1263,0	2,0
дебіторська заборгованість	1984,0	3,4	2672,0	4,5	5442,0	8,8
інші оборотні активи	1893,0	3,3	-	-	1015,0	1,6
Усього активів	58203,0	100,0	59262,0	100,0	61732,0	100,0

*Джерело: власні розрахунки

За даними таблиці видно, що вартість активів підприємства зросла з 58203,0 тис.грн. у 2014 р. до 61732,0 тис.грн. у 2016 р., проте, структура активів ДП «ДГ «Кутузівка» залишається майже не змінною, з перевагою на користь оборотних активів 55,2%, відповідно 44,8% припадає на необоротні активи.

Протягом аналізованого періоду структура засобів сфери виробництва і сферу обігу також не зазнала знаних змін, і склала на кінець 2016 р. – 24,7% у сфері виробництва, і 30,4% у сфері обігу, що є негативним моментом для ДП «ДГ «Кутузівка», оскільки засоби використовуються ефективніше тоді, коли більша їхня частина зайнята у сфері виробництва. Перебування оборотних активів у сфері обігу - лише необхідна умова безперервності процесу відтворення; проте ця частина коштів підприємства не бере безпосередньої участі у створенні вартості продукції, що виготовляється. Тому, ДП «ДГ «Кутузівка» необхідно розробити систему заходів щодо удосконалення структури оборотних засобів.

Частка запасів в оборотних активах підприємства досить значна, і коливається в межах від 77,4-89,6%, тобто протягом досліджуваного періоду структура їх зазнала несуттєвих змін. Оптимізація структури запасів - це кінцева мета раціонального управління запасами (рис.1). Змінюючи їх структуру, можливо поліпшити забезпеченість виробництва без збільшення обсягів запасів.

Рис.1. Модель управління структурою запасів

Ефективність використання виробничих запасів можна оцінити також за допомогою суми коштів додатково вивільнених з обороту або додатково залучених в оборот для забезпечення виробничої діяльності підприємства, яка визначається за формулою:

$$\Delta CO = (b_1 - b_0) * m_1, \quad (1)$$

де b_1, b_0 - оборотність запасів у звітному та базисному періодах;

m_i – одноденний фактичний оборот у звітному періоді.

Визначення залежності суми виробничих запасів від швидкості їх обороту у ДП «ДГ «Кутузівка» показало, що позитивною тенденцією в 2016 р. є збільшення коефіцієнта оборотності виробничих запасів з 12,5 до 14,7, що призвело до зменшення період одного обороту виробничих запасів до 25 днів. Все це вказує про достатньо ефективне управління виробничими запасами на підприємстві у 2016 році, наслідками якого стало вивільнення коштів з обороту в сумі 273,5 тис.грн. та 462,9 тис.грн.

Ретроспективний аналіз виробничих запасів може проводитись з використанням жорстко детермінованих факторних моделей [6, с.450].

$$\frac{\sum b_1 * m_1}{\sum b_0 * m_0} = \frac{\sum b_1 * m_1}{\sum b_0 * m_1} * \frac{\sum b_0 * m_1}{\sum \bar{b}_0 * m_1} * \frac{\sum \bar{b}_0 * m_1}{\sum b_0 * m_0}, \quad (2)$$

де b - час обігу в днях і-тої групи виробничих запасів;

m - одноденний оборот і-тої групи виробничих запасів.

Згідно даній моделі величина зміни виробничих запасів за період ($\Delta_0 Z$) може бути представлена як функція трьох параметрів: оборотність окремих видів запасів ($\Delta_b Z$), структура товарообігу ($\Delta_c Z$), об'єм товарообігу ($\Delta_m Z$). В умовах даної моделі можна знайти чинники, при яких кожен з цих факторів впливає на зміну величини виробничих запасів.

Різниця між чисельником і знаменником результативного і факторних ознак пов'язані наступною залежністю:

$$\Delta_0 Z = \Delta_b Z + \Delta_c Z + \Delta_m Z, \quad (3)$$

Застосувавши наведену модель, ми визначили що, загальна зміна виробничих запасів за 2016 рік склала 219,0 тис.грн., в тому числі під впливом зміни оборотності окремих видів запасів – на 141,2 тис.грн., за рахунок зміни структури товарообігу величина виробничих запасів зменшилась на 69,8 тис. грн., а за рахунок зміни об'єму товарообігу збільшилась на 147,6 тис.грн.

Для оптимізації розміру запасів пропонуємо використовувати модель визначення оптимальної їх величини (рис.2).

Рис.2. Модель визначення оптимальної величини запасів

Найбільш ефективно *XYZ*-аналіз проводити спільно з *ABC*-аналізом для виділення більш точних груп, а також при управлінні запасами застосовувати спільну класифікацію (*ABC – XYZ – FMR – VEN*), визначаючи для кожної підгрупи унікальні правила управління.

Найбільшого поширення набула модель економічного розміру замовлення (*Economic Order Quantity, EOQ*, модель Уілсона, класична модель управління запасами), яка може використовуватись для оптимізації і готової продукції і виробничих запасів. Розрахунковий механізм цієї моделі базується на мінімізації витрат по розміщенню замовлення і витрат на зберігання товарів.

Із зростанням середнього розміру партії замовлення запасів знижуються витрати по розміщенню замовлення, але зростають витрати по їх зберіганню, так, модель економічно обгрунтованого розміру замовлення дозволяє максимально оптимізувати пропорції між цими витратами, щоб їх сукупна сума була мінімальною. Графічно мінімізацію витрат представимо на рис. 3.

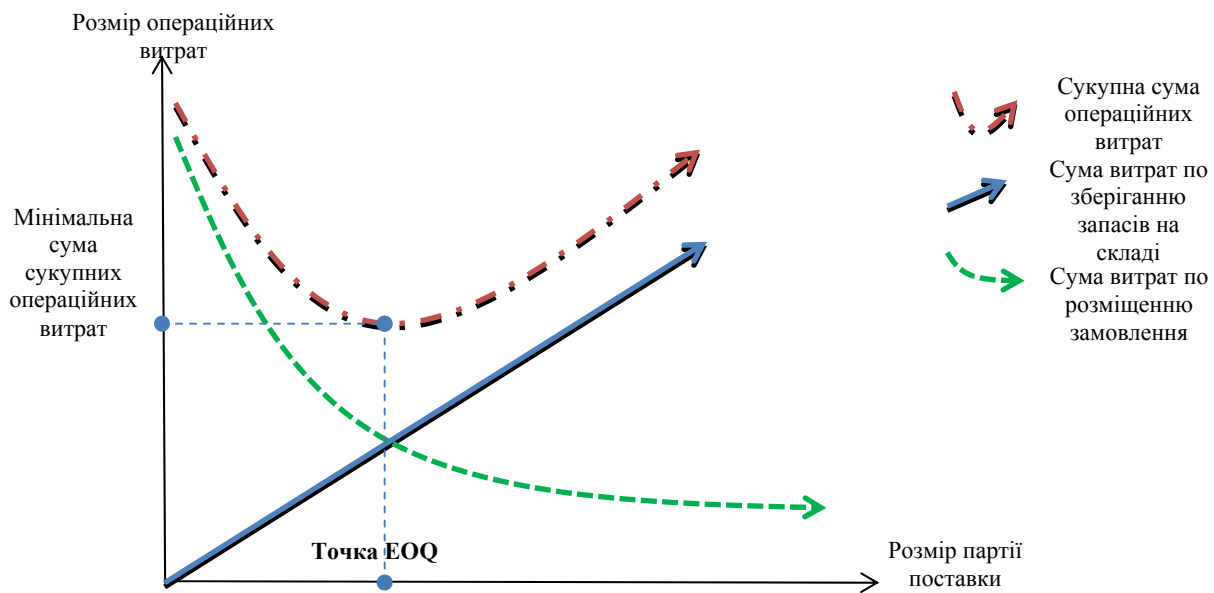

Рис. 3. Залежність величини витрат від обсягу замовлення запасів (EOQ)

Для розрахунку оптимальних партій поставок певних видів запасів і визначенню інтервалу повторного замовлення пропонуємо підприємствам застосовувати модель економічного розміру замовлення (EOQ), що забезпечить максимальну ефективність їх використання (при цьому функція загальних витрат (витрати на закупівлю, зберігання) повинна досягати найменшого значення) (табл. 3).

Для визначення оптимального рівня замовлення розраховано рівень витрат пов'язаних з придбанням і зберіганням, які встановлюється виходячи з альтернатив його використання (депозитний вклад в банку, природні втрати, витрати на доставку) При визначенні величини постійних витрат, враховано амортизацію, витрати на охорону та витрати на оформлення договорів і відряджень до постачальників. Використовуючи модель *EOQ* визначили, що оптимальною є закупівля партії ПММ приблизно по 57 т (кожні 17 днів), насіння та посадкового матеріалу в обсязі 1100 ц один раз в 10 днів, мінеральні добрива одноразово можна замовляти в обсязі 500 ц один раз в 12 днів, та засобів захисту рослин - 1,1 т один раз на 22 дні.

Таким чином, повне та своєчасне забезпечення підприємства матеріалами необхідних асортиментів і якості та зменшення їх витрат під час зберігання і перевезення, використання більш прогресивних технологій використання матеріалів, скорочення до мінімуму відходів, підвищення кваліфікації працівників, своєчасне й повне використання резервів на підприємстві і т.д. є необхідною умовою виконання планів з виробництва продукції, зниження її собівартості, зростання прибутку та рентабельності.

Розрахунок оптимальної партії поставок запасів у ДП«ДГ «Кутузівка», 2016р.

Показники	Кількість			
	паливно-мастильних матеріалів, т	мінеральних добрив, ц	насіння та посадкового матеріалу, ц	засобів захисту рослин, кг
Щорічна потреба в матеріалі (<i>D</i>)	743,3	3476	9600	7160
Обсяг разового замовлення	24	290	800	358
Щорічна кількість замовлень, тижнів	31	12	12	20
Середній рівень залишків запасу	12	145	400	179
Вартість подання одного замовлення на матеріальні ресурси, тис. грн. (<i>C_o</i>)	370,8	179,6	297,5	98,7
Вартість замовлення, тис. грн.	11493,6	2155	3330	1974
Вартість зберігання одиниці продукції, грн. (<i>C_h</i>)	3,95	5,0	4,7	11,1
Витрати на зберігання запасів, тис. грн.	0,5	0,7	7	2
Загальна вартість запасу одиниці матеріалу, тис. грн.	11494,1	2155,7	3337	1976
Оптимальний рівень замовлення $EOQ = q_o = \sqrt{(2C_o * D) / C_h}$ (4)	57	500	1100	1128
Прогнозний інтервал замовлення, днів	17	12	10	22

*Джерело: власні розрахунки

Висновок. Насамкінець варто зазначити, що оцінка ефективного використання матеріальних ресурсів не закінчується одержанням необхідних показників (відповідно до поставлених цілей). Результати проведеного дослідження є підставою для прийняття ефективних управлінських рішень. Аналіз є важливим інструментом в системі управління ресурсним потенціалом підприємства, що допомагає досягати високих кінцевих результатів. За даними аналізу керівництво підприємства розробляє заходи, які сприяють пошуку джерел економії матеріальних ресурсів та резервів збільшення обсягів виробництва.

Враховуючи значний внесок науковців, очевидно, що окремі аспекти та питання аналізу виробничих запасів все ще потребують уточнень та подальшого наукового опрацювання. Подальші дослідження сприятимуть розробці нових методів управління запасами, їх аналізу, які підвищать ефективність використання запасів, а також дозволять враховувати реалії сучасності, коли виробничі підприємства не мають безперервного виробництва, а працюють за певними замовленнями.

Література

1. Зянько, В. В. Шляхи підвищення ефективності управління оборотними коштами підприємств [Текст] / В. В. Зянько // Економічний простір. – 2012. – № 62. – С. 186–193.
2. Роганова, Г. О. Застосування ABC– та XYZ–аналізу для управління товарними запасами [Текст] / Г. О. Роганова // Схід. – 2010. – № 6 (106). – С. 56–64.
3. Іваненко, О. В. Моделі та методи управління запасами на підприємстві в умовах невизначеності [Текст] / О. В. Іваненко, А. О. Фоменко // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. – 2011. – № 4 (16). – С. 108–111.
4. Poltorak, A. S. The modern state of the use of circulating assets is on enterprises of agro–industrial complex of Ukraine [Text] / A. S. Poltorak, O. M. Potapenko // Nauka i studia. – 2013. – № 25 (93). – С. 121–127.
5. Стецюк, П. А. Стратегія і тактика управління фінансовими ресурсами сільськогосподарських підприємств [Текст] : монографія / П. А. Стецюк. – К. : ННЦ ІАЕ, 2009. – 370 с.
6. Ковалев, В. В. Финансы организаций (предприятий) [Текст] : учебник / В. В. Ковалев. – Москва : Велби : Проспект, 2006. – 352 с.
7. Dictionary of Accounting Terms [Electronic resource] // Accounting Coach. – Available at: <http://www.accountingcoach.com/terms>.
8. 8..Downes, J. Dictionary of Finance and Investment Terms [Text] / J. Downes, J. E. Goodman. – Barron's Educational Series, 2003. – 818 p. – (Barons Financial Guides)
9. E–economic online accounting in brief [Electronic resource]. – Available at: <http://www.e-economic.co.uk/accountingsystem/glossary/current–assets>.

10. Guidelines On Accounting Policy For Valuation Of Assets Of Government Trading Enterprises. Using Current Valuation Methods [Electronic resource] / Steering Committee On National Performance Monitoring Of Government Trading Enterprises. – Available at: <http://www.pc.gov.au/research/completed/deprival/deprival.pdf>.

11. Siegel, J. G. The Vest Pocket CPA [Text] / J. G. Siegel, N. Dauber, J. K. Shim. – 3 edition. – Wiley, 2005. – 640 p.

Стаття надійшла до редакції 18.08.2017

© Беляєва Л.А., Пеняк Ю.С.,
Ментей О.С.

References

1. Zianko V. V. (2012). Shlahky pidvyshhennia efektyvnosti upravlinnia oborotnymy koshtamy pidpriemstv. *Ekonomichnyi prostir*, 62, 186–193.
2. Rohanova, H. O. (2010). Zastosuvannia AVS– ta XYZ–analizu dlia upravlinnia tovarnymy zapasamy. *Skhid*, 6(106), 56–64.
3. Ivanenko, O. V., & Fomenko, A. O. (2011). Modeli ta metody upravlinnia zapasamy na pidpriemstvi v umovakh nevyznachenosti. *Visnyk Berdianskoho universytetu menedzhmentu i biznesu*, 4(16), 108–111.
4. Poltorak, A .S., & Potapenko, O. M. (2013). The modern state of the use of circulating assets is on enterprises of agro–industrial complex of Ukraine. *Nauka i studia*, 25(93), 121–127.
5. Stetsuk, P. A. (2009). Stratehiia i taktyka upravlinnia finansovymy resursamy silskohospodarskykh pidpriemstv. Kyiv: NNC IAE.
6. Kovalev, V. V. (2006). *Finansy organizatsii (predpriatii)*. Moskva: Velbi.
7. Dictionary of Accounting Terms. *Accounting Coach*. Available at: <http://www.accountingcoach.com/terms>
8. Downes, J., & Goodman, J. E. (2003). *Dictionary of Finance and Investment Terms*. Barron's Educational Series.
9. *E–conomic online accounting in brief*. Available at: <http://www.e–conomic.co.uk/accountingsystem/glossary/current–assets>
10. *Guidelines On Accounting Policy For Valuation Of Assets Of Government Trading Enterprises. Using Current Valuation Methods*. Steering Committee On National Performance Monitoring Of Government Trading Enterprises. Available at: <http://www.pc.gov.au/research/completed/deprival/deprival.pdf>
11. J. G. Siegel., N. Dauber., & J. K. Shim. (2005). *The Vest Pocket CPA*. Wiley.

Received 18.08.2017

© Belyayeva L. A., Penyak Y. S., Mentey O. S.